

**Sprawozdanie z 19th Annual Conference
of the European Society of Criminology *ConverGHENT*
*Convergent roads, bridges and new pathways
in criminology***

[Zbieżne drogi, mosty i nowe ścieżki w kryminologii]

Gandawa (Belgia), 18-21 września 2019 roku

Europejskie Towarzystwo Kryminologiczne (*European Society of Criminology* - ESC), powstałe w 2010 roku, stanowi forum rozpowszechniania wiedzy kryminologicznej wśród naukowców, dydaktyków i praktyków z krajów europejskich oraz pozaeuropejskich. Odbywa się to za pośrednictwem różnych dróg, to jest

czasopism (*Journal of European Criminology* czy *Newsletter of European Society of Criminology*), grup roboczych¹, corocznych nagród naukowych za wkład w rozwój europejskiej kryminologii², długoterminowego projektu ECOH³ oraz dorocznych konferencji tematycznych.

To ostatnie wydarzenie jest okazją dla członków ESC i tych, którzy nimi nie są, do prezentacji wyników swoich projektów badawczych, jak również zapoznania się z wynikami badań prowadzonych przez innych naukowców. Konferencje to także sposobność do spotkań i dyskusji na temat wspólnych zainteresowań oraz platforma do zawiązywania nowych inicjatyw.

W trakcie konferencji zwoływane jest zgromadzenie ogólne (*general assembly*) Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego, w celu podejmowania i omawiania istotnych spraw jego dotyczących (np. wybór przewodniczącego, budżetowych, nagród i stypendiów ESC, wydawanego przez ESC czasopisma, czy zasad sponsorowania konferencji ESC).

Od 2001 do 2018 roku zorganizowano 18 konferencji, które odbywały się kolejno w: Lozannie (Szwajcaria 2001), Toledo (Hiszpania 2002), Helsinkach (Finlandia 2003), Amsterdamie (Holandia 2004), Krakowie (Polska 2005), Tybindze (Niemcy 2006), Bolonii (Włochy 2007), Edynburgu (Wielka Brytania 2008), Lublanie (Słowenia 2009), Liège (Belgia 2010), Wilnie (Litwa 2011), Bilbao (Hiszpania 2012), Budapeszcie (Węgry 2013), Porto (Portugalia 2015), Münster (Niemcy 2016), Cariff (Wielka Brytania 2017), Sarajewie (Bośnia i Hercegowina 2018).

Uczestników 19 Corocznej Konferencji Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego, odbywającej się od 18-21.09.2019 roku, gościł Uniwersytet w Gandawie – państwowa uczelnia, której historia rozpoczęła się w 1817 roku w mieście położonym w kulturalnym i gospodarczym centrum Europy. Wówczas to król Niderlandów Wiliam I powołał ją do życia. Przez państwo belgijskie uczelnia została przejęta po rewolucji z 1830 roku⁴. Do lat 30. XX wieku językiem wykładowym był francuski, następnie wprowadzono zajęcia – po raz pierwszy na uczelni belgijskiej – w języku holenderskim⁵.

¹ ESC powołało do życia 32 takie grupy, <https://www.esc-eurocrim.org/index.php/activities/working-groups> [dostęp: 19.10.2019].

² ESC przyznaje corocznie sześć nagród, w tym za: całokształt dorobku dal europejskiego kryminologa (od 2007 r.), wybitny artykuł dla młodego europejskiego kryminologa (od 2007 r.), najlepszy artykuł opublikowany w roku poprzedzającym w European Society of Criminology (od 2019 r.); od roku 2020 przyznawane będą nagrody za wybitną wczesną karierę, wybitne zasługi dla ESC oraz za książkę stanowiącą niepośledni wkład w rozwój europejskiej kryminologii.

³ Projekt European Criminology Oral History został zainicjowany przez ESC na dorocznej konferencji w Münster w 2016 r. Jego celem jest utrwalanie pamięci o europejskiej kryminologii poprzez stworzenie archiwum, w którym znajdować się będą videowywiady z osobami, których wkład w rozwój kryminologii jest znaczący, tj. założycieli ESC, byłych prezydentów ESC, laureatów nagród ESC.

⁴ Chodzi o tzw. rewolucję belgijską. Por. <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rewolucja-belgijska;3967476.html> [dostęp: 20.10.2019].

⁵ Gandawa leży we Flandrii, holenderskojęzycznej części Belgii.

Obecnie Uniwersytet w Gandawie to jeden z czołowych belgijskich uniwersytetów i – co należy podkreślić – jedna z dwóch belgijskich uczelni (obok Katolickiego Uniwersytetu Lowiańskiego), która znalazła się w pierwszej setce Akademickiego Rankingu Uniwersytetów Świata⁶.

Proces kształcenia na Uniwersytecie w Gandawie obejmuje najważniejsze dziedziny nauki i jest realizowany na 11 wydziałach: sztuki i filozofii, prawa, nauk ścisłych, medycyny i nauk o zdrowiu, budownictwa i architektury, ekonomii i administracji, weterynarii, psychologiczno-pedagogicznym, inżynierii biologicznej, farmacji, nauk politycznych i społecznych. Na uczelni studiuje ponad 44 000 osób.

Ważny element działalności Uniwersytetu w Gandawie stanowi współpraca krajowa i międzynarodowa, to jest bycie aktywnym partnerem w wielu projektach naukowych, edukacyjnych i przemysłowych.

Przykładem międzynarodowego przedsięwzięcia była 19th Annual Conference of the European Society of Criminology, której motywem przewodnim stała się „zbieżność”, ukrywająca w angielskim znaczeniu tego słowa (*ConverGHENT*) nazwę tegorocznego gospodarza. Słowo to powtórzone zostało w temacie tegorocznego naukowego wydarzenia, to jest *Convergent roads, bridges and new pathways in criminology* [Zbieżne drogi, mosty i nowe ścieżki w kryminologii].

Należy zaakcentować, że choć sama Belgia jest relatywnie niewielkim krajem w skali świata, to – co podkreślali sami organizatorzy – dysponuje jedną z największych grup kryminologów na świecie. Z kilku powodów kraj ten stanowi interesujące laboratorium badawcze dla przedstawicieli nauk społecznych, w tym kryminologów. Charakteryzuje go bowiem złożona struktura polityczna i centralne położenie w sercu instytucjonalnej Europy. Ze względu zaś na dużą gęstość zaludnienia, specyficzną strukturę i różnorodność, przede wszystkim terenów miejskich, stanowi interesujące pole do dociekań badawczych, także kryminologicznych. Te ostatnie znalazły odzwierciedlenie w odegraniu przez belgijską kryminologię ważnej historycznej roli w rozwoju różnych szkół myślenia na gruncie tej nauki.

Tegoroczna konferencja stała się idealną okazją do wspólnego zastanowienia się nad tym, co łączy i dzieli kryminologów w XXI wieku, jakie są zbieżne i rozbieżne drogi, jakie są ich mocne i słabe strony. Zauważono – trzymając się tematu konferencji – że niektóre ścieżki są mniej „wydeptane”, niektóre „mosty kryminologiczne” po latach zaniedbań wymagają desperackiej naprawy, inne z kolei nie powstały, albo były na tyle słabe, iż niemożliwe stało się utrzymanie nowych kryminologicznych pomysłów i ścieżek.

Powyzsze myśli były inspirujące dla ponad 1400 uczestników, którzy spotkali się w dostojnych murach wiodącego uniwersytetu belgijskiego, aby w ponad 350 sekcjach wysłuchać, omawiać i dyskutować przeszło 100 tematów, za którymi stało z górą 1000 prelegentów.

⁶ W 2019 r. zajmowała 66. miejsce, <http://www.shanghairanking.com/ARWU2019.html> [dostęp: 20.10.2019].

Obrady rozpoczęła 18.09.2019 roku sesja plenarna, podczas której głos zabrali: Michael Tison (Dziekan Wydziału Prawa i Kryminologii Uniwersytetu w Gandawie), przedstawiciele lokalnych władz i policji, Tom Vander Beken (Prezydent ESC) oraz Lien Pauwels (Uniwersytet w Gandawie), który w swoim wykładzie krótko przedstawił problematykę przestępczości, w tym jej kontroli, na terenie Belgii.

W kolejnych dniach, to jest od czwartku 19.09 do soboty 21.09.2019 roku odbywały się obrady, przybierające postać posiedzeń plenarnych, 11 paneli (z 350 sesjami) oraz sesji plakatowej.

Organizacji sesji plenarnych, które są stałym elementem corocznych konferencji, przyświecał w tym roku następujący cel: „(...) ambicją rozwinięcia pojęcia interdyscyplinarności jako wspólnego tematu (...)”⁷.

W 2019 roku do zabrania głosu w tych sesjach zostali zaproszeni: Prof. dr Martine Herzog-Evans (z wystąpieniem „Badania jakościowe w kryminologii: podejście multidyscyplinarne” – *Quantitative research in criminology; a multidisciplinary approach*) i Dr Torbjørn Skardhamar (z tematem: „Restrykcyjne testy i rozwidlające się ścieżki w przedsięwzięciu interdyscyplinarnym” – *Strict tests and forking paths in an interdisciplinary enterprise*). Przedmiotem obrad plenarnych był także złożony związek między kryminologią a społeczeństwem. W tej kwestii głos zabraly: Prof. dr Joanna Shapland, której wykład nosił tytuł: „Wyzwanie dla sądownictwa karnego – zastosowanie polityki sprawiedliwości w praktyce” (*Seeing people in the round: the challenge for criminal justice policy and practice*) oraz Dyrektor Europolu Catherina De Bolle, która mówiła na temat: „Znaczenie Europolu dla kryminologii i europejskiej międzynarodowej polityki karnej” (*The role of Europol in interdisciplinary and international European criminal policy*).

Sesje plenarne były dostępne dla wszystkich uczestników konferencji – w czasie ich trwania nie odbywały się inne wydarzenia. Natomiast, poszczególne sekcje tematyczne odbywały się w czwartek (19.09) i piątek (20.09) w godzinach od 8:30 do 17:30, a w sobotę (21.09) od 9:00 do 11:45, z odpowiednimi przerwami (kawowymi bądź na posiłki). Jedna sekcja trwała 1h15 minut, co było wystarczającym czasem na zaprezentowanie od dwóch do maksymalnie czterech wystąpień, zważywszy na fakt, że aktywni uczestnicy byli wcześniej uprzedzeni o konieczności wcześniejszego przybycia do sali oraz o czasie, jakim na swoje wystąpienie dysponowali (15 minut wraz z dyskusją). Poruszana problematyka była szeroka, obejmowała kilkadziesiąt kwestii – począwszy od m.in. przestępczości zorganizowanej, cyberprzestępczości, przemocy seksualnej i wiktylizacji, badań nad problematyką samobójstw, wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich poprzez zieloną kryminologię; gender, przemoc i sprawiedliwość; narkotyki i problemy powiązane (jak np. krzywda, konsumpcjonizm); korupcję w sporcie; wyzwania związane z przestępczością i migracją; rozwojem kryminologii kulturowej; radykalizacją w erze cyfrowej, a skończywszy na ter-

⁷ L. Pauwels, *Ghent welcomes the ESC*, Newsletter of European Society of Criminology. Criminology in Europe, 2019, 18, 1, s. 8.

roryzmie; rodzajach przestępczości i ich sprawcach; problematyce uwięzienia i readaptacji sprawców (mężczyzn i kobiet); powrotności do przestępstwa; trendach w sprawiedliwości naprawczej, czy metodach badań kryminologicznych⁸.

W drugim dniu konferencji odbyła się sesja plakatowa, której towarzyszyła wystawa książek i publikacji z dziedziny kryminologii. Tematyka prac posterowych obejmowała, podobnie jak sekcje tematyczne, obszerny zakres, prezentowany przez autorów z różnych krajów europejskich i pozaeuropejskich⁹.

Należy podkreślić, iż w 19th Annual Conference of the European Society of Criminology zaznaczyli swój udział pracownicy Zakładu Resocjalizacji Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Doktor Hanna Karaszewska i dr Ewelina Silecka-Marek przygotowały wystąpienia posterowe. Pierwsza z wymienionych z zainteresowanymi uczestnikami konferencji dyskutowała na temat *Elderly persons as victims of criminal offences in Poland*, a druga podzieliła się doświadczeniami dotyczącymi: *Probation officers in Poland – an important instrument in the system of prevention and rehabilitation*.

Z kolei, autorki niniejszego sprawozdania wzięły udział w dwóch sekcjach tematycznych – *Crime, science and politics 1* oraz *Development and life-course criminology 2*. Uczestniczką i równocześnie moderującą pierwszą z wymienionych sesji była dr Joanna Rajewska de Mezer, która mówiła na temat: *Attitudes od students of social work towards people undergoing imprisonment and provided them assistance as a predictor of suport int the proces of social readaptation*. W drugiej, wspomnianej wyżej, sekcji dr Katarzyna Pawełek z innymi jej uczestnikami podzieliła się doświadczeniami badawczymi, mówiąc o *Determinants of risk behaviour among school youth – selected conclusions from research (selected aspects)*.

Podsumowując, 19th Annual Conference of the European Society of Criminology ConverGHENT *Convergent roads, bridges and new pathways in criminology* to nie tylko miejsce obrad plenarnych, paneli z bardzo wieloma sekcjami, sesji plakatowej, ale także – a może przede wszystkim – płaszczyzna spotkań i dyskusji teoretyków oraz praktyków, jak również wymiany szeroko rozumianej wiedzy i badań z dziedziny kryminologii. A wszystkiemu przyswiecało *credo* Uniwersytetu w Gandawie: *Dare to Think* [Odważ się myśleć].

Katarzyna Pawełek
ORCID 0000-0002-8747-748X

Joanna Rajewska de Mezer
ORCID 0000-0003-1870-0876

⁸ Szczegółowy program konferencji dostępny jest na stronie: https://ff2c65c5-2ae5-47f3-bf99-45ee5ed8ca36.filesusr.com/ugd/da07ac_5bc16600d78540819ade4bbf48d0a40b.pdf [dostęp: 31.10.2019].

⁹ Tytuły posterów dostępne są na stronie: https://ff2c65c5-2ae5-47f3-bf99-45ee5ed8ca36.filesusr.com/ugd/da07ac_5bc16600d78540819ade4bbf48d0a40b.pdf, s. 108-112 [dostęp: 31.10.2019].